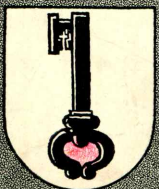

Kl. Sierksma

*De
gemeente-
wapens
van
Nederland*

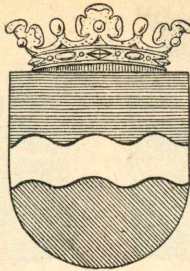
**De
gemeente
wapens
van
Nederland**

BIJEENGEBRACHT EN VAN TOELICHTINGEN VOORZIEN DOOR
KL. SIERKSMA

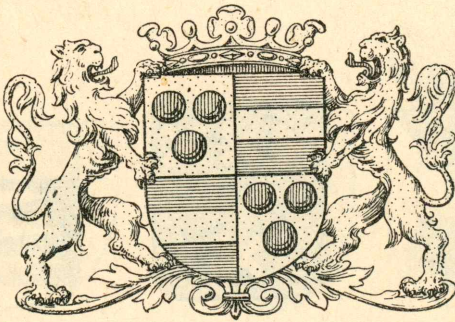
UTRECHT
PRISMA-BOEKEN
ANTWERPEN

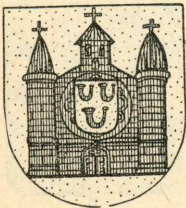
NEDERHORST
DEN BERG

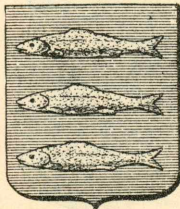
NEDERWEERT

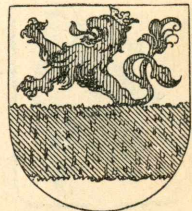
NEEDE

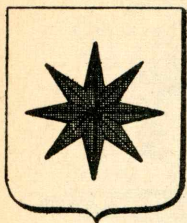
NEER

NIBBIXWOUD

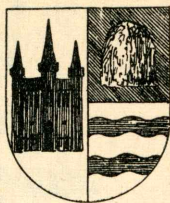
NIEUWENHAGEN

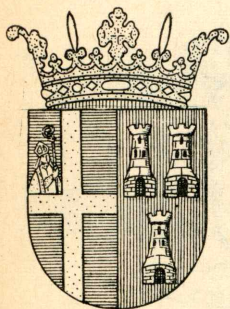
WATERINGEN

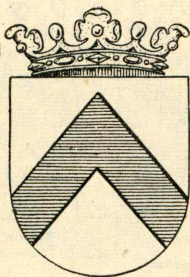
WATERLAND
KERKJE

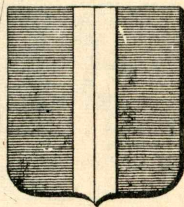
WEDDE

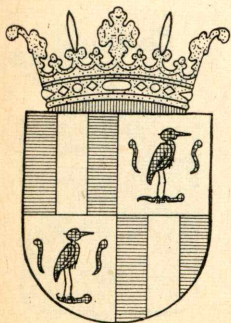
WEERSELO

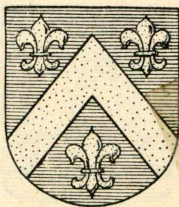
WEERT

WEESP

WEESPERKARSPEL

WEHL

WEMELDINGE

Waarschijnlijk werd dit wapen in 936 reeds aan Naarden verleend en wel door keizer Otto II.

Nederhorst den Berg (N.H.). Golvend gedwarsbalkt van goud en rood van acht stukken, een barensteel van zilver over de beide bovenste dwarsbalken heengaande; het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee paalen. (v: 14-3-1941)

Dit wapen is hetzelfde als dat van de heerlijkheid Nederhorst; tot 1941 voerde de gemeente het officieus op speciale toestemming van de ambachtsheer van Nederhorst.

Nederweert (L.). Doorsneden van azuur en sinopel, met een golvende dwarsbalk van zilver; het schild gedekt met eenen gouden kroon van drie bladeren en twee parelpunten. (v: 2-1-1919)

Vroeger kwam deze plaats voor onder de naam Meerfelt of Merfelt, wat waterrijke vlakke betekend en op de moerassige bodem wees. Dit moeras met de erdoor stromende rivier (Leubeek) is in het wapenbeeld weergegeven.

Neede (Gld.). Gevierendeeld: I. en IV. in goud, drie koeken van keel; II. en III. in azuur, een dwarsbalk van goud; het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels; schildhouders: twee leeuwen van goud, getongd en genageld van keel. (v: 13-11-1931)

Het wapen is samengesteld uit dat van de heren van Borculo (I. en IV.), de vroegere wereldlijke, en dat van het bisdom Münster (II. en III.), de geestelijke machthebbers. Terwille van de betere kleurencompositie werden de verwen van het Münsterse blaazen (rode balk op goud) gewijzigd.

Neer (L.). In goud, een Gothische kerk met een Gothisch roosvenster boven den ingang, en met een van drie vensters voorziene middentoren en twee kleinere zijtorens, alles van keel en zwart gevoegd, iedere toren door een kruisje van keel overtopt; in een hartschild van goud, drie posthoorns van keel met zilveren beslag, geplaatst twee en een. (v: 1-8-1896)

Het hartschild is het blaazen van Horn (geen posthoorns, maar jachthoorns dus), omdat Neer gelegen is in het land van Horn. Reeds in 1485 vertoonde het schepenbankzegel dit blaazen.

Nibbixwoud (N.H.). Van lazuur, beladen met drie baarsen van goud. (b: 26-6-1816)

De baarsen duiden waarschijnlijk op het vroegere hoofdbestaansmiddel: de visserij van zoetwatervis.

Nieuwenhagen (L.). In zilver, eene groene haag, welke als een dwarsbalk door het schild loopt, vergezeld van eenen dubbelstaartigen halven leeuw van rood, gekroond en geklauwd van goud, uitkomende van den balk. (v: 6-8-1918)

Tot 1795 was Nieuwenhagen deel van de schepenbank Heerlen, in het land van Staats Valkenburg. Om de oude band met Heerlen en Staats Valkenburg tot uitdrukking te brengen werd dus een haag gekozen waarachter de Valkenburgse leeuw staat.

Nieuwenhoorn (Z.H.). Van keel, beladen met een hoorn van zilver, gecierd en geband van goud. (b: 24-7-1816) De wapenbeschrijving vermeldt niet het feit, dat een gouden kroon met 15 parels het schild dekt. De hoorn lijkt het meest op een jachthoorn. Overigens vervult deze geen historische functie en illustreert slechts de gemeentenaam.

Nieuwe Niedorp (N.H.). Gevierendeeld: het eerste van zilver, beladen met een klimmende leeuw van keel; het tweede en derde van lazuur; het vierde van zilver. (b: 26-6-1816)

Nieu- en St. Joosland (Zld.). Van zilver, met drie golvende fascen van azuur, waaruit oprijst eene met de beide uiteinden naar boven gekeerde halve maan van keel, op een veld van goud. (b: 28-6-1879)

Dit wapen werd reeds in de 17de eeuw genoemd en is als zodanig bevestigd.

Nieuwe Pekela (Gr.). Linksgeschild van keel en zilver, het eerste beladen met een klok van zilver, het tweede met een kerkgebouw bestaande uit een schip met koorsluiting, de kerk en het koor verlicht door vier boogvensters en gedekt door een pannendak, overtopt van twee klaverbladeren; aan de linkerzijde van het gebouw een lager portaal, insgelijks met pannendak en een deur, alles van keel; het schild gedekt met een kroon van drie bladeren en twee paalen. (v: 2-1-1903)

De klok is een herinnering aan Feiko Alles Klok, die in de 17de eeuw de voornaamste vervener in deze streek was. De kapel of kerk is ontleend aan het zegel van het kerspel Nieuwe Pekela (anno 1764). Het is niet geheel duidelijk, of de klaverblaadjes — een bekend wapensymbool in de noordelijke provincies — in dit geval dienst doen als dakbekroning dan wel los boven de kapel in het veld staan: beide gevallen komt men tegen op oudere zegels.

Nieuwer-Amstel (N.H.). Van keel, beladen met twee fascen van sabel op welks bovenste drie sautoirs en op welks onderste een sautoir, alles van zilver. (b: 26-6-1816)

Dit wapen is ontleend aan dat van Jan Persijn, die tot 1282 heer van Aemstelle was. (Ook de wapens van Amsterdam, Ouder-Amstel en Waverveen kunnen op dezelfde grond van dezen afkomstig zijn.)

Nieuwerkerk (Zld.). En fasce gegeerd van sabel en zilver van acht stukken waarvan de punten tot aan de schildranden doorloopen, met schildhoofd van goud. (v: 11-12-1889)

Nieuwerkerk aan den IJssel (Z.H.). Van zilver, beladen met een klimmende leeuw van keel. (b: 24-7-1816)

uit van het landgericht Oldenzaal. De linkerwaphelft herinnert aan de zogenaamde Hunenborg, die in dit gebied was gelegen.

Weert (L.). In zilver, een keper van lazuur; het schild gedekt met eene gouden kroon van drie bladeren en twee parelpunten. (b: 9-9-1918)

De herkomst van deze keper is niet geheel duidelijk. Hij werd gebruikt op het contra-
of geheimzegel en in 1736 als 'ordinairen schependomszegele' van de stad en heerlijkheid Weert. Maar reeds op de keerzijde van een te Weert in de 16de eeuw geslagen munt komt dit wapenschild voor.

Weesp (N.H.). Van lazuur, waarop een pal van zilver. (b: 26-6-1816)

De gemeente voert thans boven dit wapen een 5-bladerige gouden kroon. De verklaring van dit wapen zal waarschijnlijk slechts in de Utrechtse Vecht moeten worden gezocht, aldus verzinnebeeld door de zilveren paal.

Weesperkarspel (N.H.). Gevierendeeld: I. en IV. in azuur, een paal van zilver; II. en III. in zilver, een omgewende reiger, staande op een bloedzuiger en ter weerszijden begeleid van nog twee afgewende bloedzuigers, alles van sabel; het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee paarlen. (v: 24-10-1949)

In I. en IV. staat — met veranderde verwen — het voormalige wapen van Weesperkarspel. Hieraan is in II. en III. toegevoegd het wapen van de voormalige gemeente Bijlmermeer, sedert 20-12-1846 opgeheven.

Wehl (Gld.). In azuur, een keper van goud, vergezeld van drie leliën van hetzelfde. (v: 20-11-1916)

Dit is het blaazen van de grafelijke familie Von der Goltz, waarvan een lid door huwelijk met Cornelia Steengracht, in de 18de eeuw de heerlijkheid Wehl verwierf.

Wemeldinge (Zld.). -31-7-1817-. In rood, een verkort St. Andrieskruis van goud.
Sint-Andries was kerkpatroon van Wemeldinge.

Werkendam (N.B.). Zwaluwstaartig doorsneden: I. van goud, beladen met een dwarsbalk van azuur, waarop een zalm van zilver, en vergezeld van drie aan de poten geknotte eendvogels van azuur; II. van sinopel, beladen met een keper van goud en vergezeld van drie tarweschoven van hetzelfde; het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee paarlen. (v: 28-4-1958)

Werkendam is ontstaan op 1-10-1950 door samenvoeging van de voormalige gemeenten Werkendam, Werken en Sleeuwijk. De voormalige wapens van deze 3 gemeenten zijn in dit nieuwe wapen verwerkt.

Werkhoven (Utr.). Deze gemeente voert officieel geen wapen. Afgebeeld is een blank gedamasceerd schild. Wel wordt door het gemeentebestuur een wapen gebruikt, dat ontleend moet zijn aan het uithangbord van een plaatselijke herberg, en waarin een zilveren paard voorkomt.

Wervershoof (N.H.). Van zilver, beladen met drie roode bietwortelen op een terras in natuurlijke verwen. (b: 22-10-1817)

Waarschijnlijk zijn de bietwortelen gekozen in het wapen omdat deze cultuur oudtijds een van de belangrijkste bestaansbronnen was voor deze streek. Reeds in 1624 komt een dergelijk wapen voor, hoewel de afbeelding dan meer lijkt op gewone wortelen, penen.

Wessem (L.). Van zinopel, bezaaid met takjes van wishout van goud en beladen met het beeld van zilver van den H. Medardus, het hoofd gedekt met den mijter van zilver, handen en aangezicht van natuurlijke kleur, houdende in de rechterhand een vlammeend hart van keel, en in de linker een kromstaf van goud, zoomede aan een lint van keel en goud een wapenschild van goud, beladen met drie van banden van zilver voorziene hoornen van keel, geplaatst twee en een. (v: 5-11-1889)

De takjes van wishout, wisselen of rijesjes dus, vormen een zinspeling op de naam: *Wissheim*.

Sint-Medardus, Frans bisschop, is kerkpatroon van Wessem. Het wapenschildje met de hoorns is dat van het graafschap Horne, waartoe deze streek van 1219 tot 1568 behoorde.

Westdongeradeel - Westdongeradiel

(Fr.). Van lazuur, beladen met eene golvende bande van zilver, van de regter boven naar de linker benedenhoek nederdalende; het schild gedekt met een gouden kroon. (b: 25-3-1818)
De wapenbeschrijving geeft niet aan, dat de kroon 3 bladeren en 2 paarls draagt. De golvende schuinbalk symboliseert het riviertje de Donger, aan de ene zijde waarvan de gemeente Westdongeradeel ligt, en aan de andere zijde waarvan Oostdongeradeel zich bevindt.

Westdorpe (Zld.). -31-7-1817-. In blauw, een dorp bestaande uit 2 huisjes met een torentje, een molen, een boom en een water, beschenen door een stralende opgaande zon, alles van goud.

Dit is een sprekend wapen: een dorp, gelegen in het westen en beschenen door een in het oosten opkomende zon. (Meestal echter 'leest' men dergelijke wapenafbeeldingen andersom en zou dit een ondergaande zon zijn.)

Westerbork (Dr.). Gevierendeeld: I. in keel, een valk van zilver, vergezeld in de linker bovenhoek van een penning van zilver; II. en III. in goud, drie met opgerichte kop voortkruipende slangen van sabel, geplaatst 2 en 1; IV. in keel, een burcht van zilver, gevoegd en geopend van sabel; het schild gedekt met een kroon van drie bladeren en twee paarlen en gehouden door twee paarden van sabel. (v: 28-6-1948)

De kroon die het schild dekt is van goud. Valk en penning herinneren aan het vroegere valkengeld, door de kerk van Westerbork verschuldigd aan Steenwijk. De slangen zijn een herinnering aan een tweetal sagen die in